

Januar 2024

Afrapportering af kommunernes brug af service- lovens § 64 stk. 3 og 4

- Fuldbyrkelse af afgørelser med
politiets hjælp og adgang til
hjemmet uden retskendelse

2023

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-466-2

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING OG BAGGRUND	4
KAPITEL 1 KOMMUNERNES REGISTRERING	6
§ 64, stk. 3: Fuldbordelse af Ændring af anbringelsessted med politiets bistand	7
§ 64, stk. 4: Adgang til forældremyndighedsindehaveres bolig	9
KAPITEL 2 METODE	12

Indledning og baggrund

Formål og baggrund

Med lov nr. 136 af 25. februar 2020 blev servicelovens § 64 ændret. Ændringen betyder, at kommunerne fra 1. juli 2020 løbende skal registrere og indberette afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3, hvis politiet har bistået kommunen, og afgørelser efter § 64, stk. 4, til Ankestyrelsen. Pligten hertil trådte i kraft den 1. juli 2020.

Helt konkret skal kommunerne indberette:

- afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3, om fuldbyrdelse af afgørelse om ændring af anbringelsessted, men alene de sager, hvor politiet bistår kommunen,
- alle afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 4, hvor kommunen har adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse mod behørig legitimation.

Det er fastsat i servicelovens § 64, stk. 7 og 8, at det er Ankestyrelsens opgave at indsamle kommunernes registreringer og udarbejde en årlig rapport på baggrund heraf. Denne rapport indeholder kommunernes registreringer af de pågældende afgørelser, som er effektueret i perioden den 1. januar 2023 til og med den 31. december 2023.

§

Serviceovens § 64 - med relevans for registreringsforpligtigelsen

§ 64, stk. 3:

»Stk. 3. Kommunen har mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til et anbringelsessted efter § 66, stk. 1, for at eftersøge og medtage et barn eller en ung med henblik på at fuldbyrde en afgørelse efter § 69, stk. 3, eller efter § 24, stk. 1, jf. § 14, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.«

§ 64, stk. 4:

»Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at kommunen mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til forældremyndighedens indehavers bolig og rum, når

- 1) adgangen til hjemmet sker som led i den børnefaglige undersøgelse efter § 50 eller den ungefaglige undersøgelse efter § 31 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og må anses som nødvendig for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling og

- 2) forældrene har modarbejdet, at en vurdering af barnets eller den unges støttebehov kan gennemføres med andre lempelige foranstaltninger.«

§ 64, stk. 5:

»Politiet yder bistand til kommunen ved udøvelsen af beføjelser efter stk. 2-4. Social- og indenrigsministeren fastsætter efter aftale med justitsministeren nærmere regler i en bekendtgørelse om politiets bistand til kommunen.«

§ 64, stk. 7:

»Fuldbyrdelse af en afgørelse, jf. stk. 3, hvor politiet yder bistand til kommunen efter stk. 5, skal registreres og indberettes af kommunen til Ankestyrelsen. Der udarbejdes årligt en rapport over anvendelsen af bestemmelsen.«

§ 64, stk. 8:

»Stk. 8. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter stk. 4 skal registreres og indberettes af kommunen til Ankestyrelsen. Der udarbejdes årligt en rapport over anvendelsen af bestemmelsen.«

Sammenfatning

Kommunerne har i 2023 (1. januar til den 31. december 2023) registreret **otte** afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3, hvor politiet har bistået kommunen med fuldbyrdelse af ændring af anbringelsessted og **17** afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 4, hvor kommunen har haft adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse.

KAPITEL 1

Kommunernes registrering

Ankestyrelsen har ansvar for at indsamle kommunernes registreringer og udarbejde en årlig rapport over anvendelsen af bestemmelsen. Kommunernes registrering af afgørelser giver et overblik over, hvor hyppigt kommunerne benytter sig af bestemmelserne i § 64, stk. 3 og 4. Tabel 1 viser registreringerne fra kommunerne for perioden den 1. januar 2023 til og med den 31. december 2023. Som det fremgår af tabellen, har kommunerne benyttet sig af politiets bistand til fuldbyrdelse af ændring af anbringelsessted otte gange (§ 64, stk. 3), og benyttet sig af muligheden for at få adgang til forældremyndighedsindehavers hjem uden retskendelse 17 gange (§ 64, stk. 4).

TABEL 1 OVERSICHT OVER KOMMUNERNES REGISTRERING AF AFGØRELSE EFTER § 64, STK. 3 (MED POLITIETS BISTAND) OG § 64, STK. 4

Bestemmelse	Antal afgørelser
§ 64, stk. 3 (med politiets bistand)	8
§ 64, stk. 4	17

Kilde: Kommunernes § 64, stk. 3 og 4-registreringer i perioden 1. januar 2023 – 31. december 2023. Ankestyrelsen 2024.

I den nedenstående boks ses en oversigt over de spørgsmål, der fremgår af det registreringsskema, Ankestyrelsen har udviklet til kommunerne. Ud over alene at registrere afgørelsen skal kommunen også svare på en række opfølgende spørgsmål om episoden, hvor bestemmelsen kom i brug.

OVERSIGT OVER SPØRGSMÅL I REGISTRERINGS- SKEMA TIL KOMMUNERNE

Grundoplysninger

- Kontaktoplysninger på indberetter
- Cpr. nr. til identifikation af barn/ung

§ 64, stk. 3 (med politiets bistand)

- Dato for afgørelse om ændring af anbringelsessted
- Dato for effektivering af afgørelse om ændring af anbringelsessted
- Har afgørelsen tidligere været forsøgt effektueret uden politiets bistand?
- Årsagen til at kommunen har bedt om politiets bistand
- Anbringelsessted på tidspunktet for flytningen
- Anbringelsessted umiddelbart efter flytningen
- Kommunens beskrivelse af, hvordan flytningen forløb
- Barnets eller den unges reaktion i situationen
- Barnets eller den unges oplevelse af politiets tilstedeværelse ved flytningen
- Uddyb eventuelt barnets oplevelse af situationen
- Uddyb eventuelt forældremyndighedsindehavers oplevelse af situationen

§ 64, stk. 4

- Dato for kommunens afgørelse
- Dato for effektivering af kommunens afgørelse
- Årsag til at kommunen har truffet afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse

Den nedenstående gennemgang af registreringerne fra kommunerne er struktureret efter samme rækkefølge, som spørgsmålene fremgår i registreringskemaet.

§ 64, STK. 3: FULDBYRDELSE AF ÆNDRING AF ANBRINGELSESSTED MED POLITIETS BISTAND

I 2023 har kommunerne registreret otte episoder, hvor politiets bistand er benyttet til at fuldbyrde en ændring af anbringelsessted for et barn/ung (se tabel 1). Fælles for alle sager er, at de unge er 15 eller 16 år. Heraf blev fire anbragt fra opholdssted til en døgninstitution. To blev anbragt fra eget værelse til døgninstitution. Yderligere to blev anbragt fra opholdssted til opholdssted.

Til sammenligning registrerede kommunerne i 2022 to afgørelser efter § 64, stk. 3, med politiets bistand. Her var der tale om flytninger af unge på 15 år og 16 år, der flyttede fra en anbringelse på et opholdssted til en døgninstitution.

DEFINITION AF POLITIETS BISTAND

I registreringskemaet er politiets bistand defineret således:

- Aktiv bistand: Politiet er fysisk til stede og interagerer fysisk og/eller verbalt
- Passiv bistand: Politiet er fysisk til stede, men interagerer *ikke* fysisk og/eller verbalt

Kommunerne skal registrere en situation, hvor politiet har været fysisk til stede for at bistå kommunen i fuldbyrdelse af ændringen af anbringelsessted *uanset* om denne bistand var aktiv eller passiv.

Tid mellem afgørelse efter § 64, stk. 3, og effektivering af afgørelsen (med politiets bistand)

I ét af de otte tilfælde foregik effektiveringen 16 dage efter afgørelsen blev truffet. I et andet af tilfældene foregik effektiveringen én dag efter afgørelsen blev truffet. I de resterende seks tilfælde foregik effektiveringen samme dag som afgørelsen blev truffet.

Har afgørelsen tidligere været forsøgt effektueret uden politiets bistand?

Seks kommuner rapporterer, at de ikke tidligere har forsøgt at effektuere afgørelsen uden politiets bistand. To af kommunerne har tidligere forsøgt at effektuere afgørelsen uden politiets bistand.

Årsagen til at kommunen har bedt om politiets bistand

Fælles for alle tilfælde er, at kommunen har bedt om politiets bistand på grund af udadreagerende adfærd hos den unge. I ét af tilfældene uddyber kommunen det med, at den unge stak af, da afgørelsen blev læst op. I et andet tilfælde begrundede kommunen det yderligere med, at der er en risiko for, at den unge stikker af eller har en uforudsigelig adfærd, samt at forældremyndighedsindehaver ikke vil samarbejde. I et tredje tilfælde uddyber kommunen, at den unge har udøvet personfarlig kriminalitet.

Kommunernes beskrivelse af, hvordan flytningen forløb, samt barnets/den unges reaktion

Der er i alt otte sager, hvor kommunen har modtaget aktiv eller passiv bistand fra politiet.

I seks af sagerne har kommunen modtaget aktiv bistand fra politiet i forbindelse med flytningen af den unge. Heraf forløb fire af tilfældene uden konflikter, mens de resterende to forløb med en konflikt.

I to af sagerne har kommunen modtaget passiv bistand fra politiet, hvor flytningen af den unge foregik uden konflikter.

I to af sagerne, hvor forløbet foregik uden konflikt, men med politiets aktive bistand, har kommunen beskrevet den unges reaktion. I den ene sag bliver den unge beskrevet som påvirket og udadreagerende. I den anden sag bliver den unge beskrevet som urolig, men at politiets tilstedeværelse skabte ro.

§ 64, STK. 4: ADGANG TIL FORÆLDREMYNDIGHEDSINDEHAVERES BOLIG

I 2023 har kommunerne registreret 17 afgørelser om at skaffe sig adgang til forældremyndighedsindehavers hjem uden dennes tilladelse, i forbindelse med en børne-/ungefaglig undersøgelse.

Til sammenligning registrerede kommunerne 11 afgørelser i 2022 efter § 64, stk. 4.

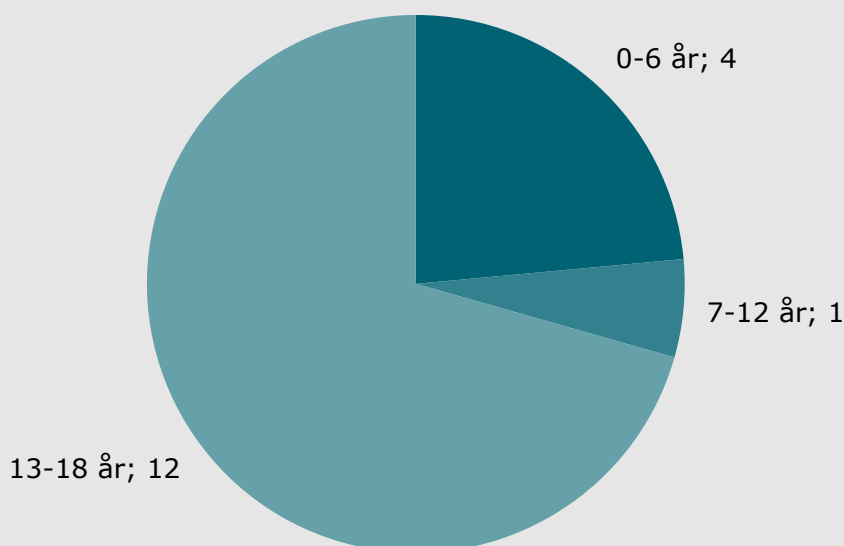
Alder på barn/ung ved effektivering af § 64, stk. 4

I registreringerne har kommunerne angivet barnets/den unges alder.

Figur 1 viser en fordeling af børnenes/de unges aldersgrupper ved § 64, stk. 4-registreringer. Der er fire registreringer for alderskategorien 0-6 år, én registrering for alderskategorien 7-12 år og 12 registreringer for alderskategorien 13-18 år.

Til sammenligning var alderen hos børnene/de unge i de 11 registreringer i 2022 fordelt således: Der var fem registreringer for alderskategorien 0-6 år, fire registreringer for alderskategorien 7-12 år og to registreringer for alderskategorien 13-18 år.

FIGUR 1 ALDER PÅ BØRN/UNGE VED EFFEKTERING AF SERVICELOVENS § 64, STK. 4

Note: Figuren er baseret på i alt 17 § 64, stk. 4-registreringer i 2023.

Kilde: Kommunernes § 64, stk. 4-registreringer for perioden 1. januar 2023 – 31. december 2023. Ankestyrelsen 2024.

Tid mellem afgørelse efter § 64, stk. 4 og effektivering af afgørelsen

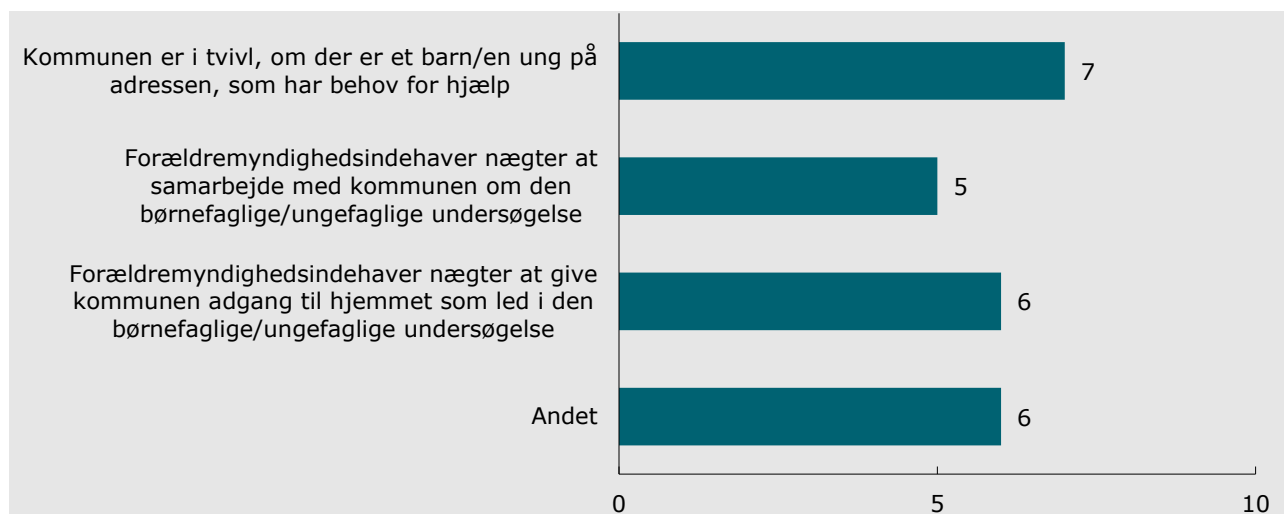
I 16 ud af de 17 registreringer om afgørelse efter § 64, stk. 4, foregik effektiveringen af afgørelsen samme dag, som afgørelsen blev truffet. I ét enkelt tilfælde gik der 15 dage mellem afgørelsen og effektiveringen.

Årsager til kommunernes brug af § 64, stk. 4

Kommunerne angiver følgende årsager til at have truffet afgørelse om at skaffe sig adgang til forældremyndighedsindehavernes hjem uden retskendelse:

- Kommunen er i tvivl om, hvorvidt der befinder sig et barn/ung på adressen, som har behov for hjælp (syv tilfælde)
- Forældremyndighedsindehaver nægter at samarbejde med kommunen om den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (fem tilfælde).
- Forældremyndighedsindehaver nægter kommunen adgang til hjemmet som led i den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (seks tilfælde)
- Andet (seks tilfælde)

FIGUR 2 ÅRSAG TIL AT KOMMUNEN HAR TRUFFET AFGØRELSE OM ADGANG TIL FORÆLDREMYNDIGHEDSINDEHAVERENS BOLIG UDEN RETSKENDELSE

Note: I registreringsskemaet er det muligt for kommunerne, at registrere flere af overstående årsager, hvorfor totalen af årsager (24) er flere end antallet af registreringer der er lavet på § 64, stk. 4 (17) - Figuren er baseret på de 17 besvarelser.

Kilde: Kommunernes § 64, stk. 4-registreringer for perioden 1. januar 2023 – 31. december 2023. Ankestyrelsen 2024.

Ved seks registreringer er der angivet "andet" som årsag til, at kommunen har truffet afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehaverens bolig uden retskendelse. Kommunerne har mulighed for at uddybe denne registrering. Af disse uddybninger fremgår:

- Forældremyndighedsindehaver vil ikke udlevere barnet, i forhold til afgørelse om anbringelse uden for hjemmet (ét tilfælde).
- Gennemførelse af § 58-afgørelse (tre tilfælde).
- Den unge nægter kontakt og adgang til eget værelse (ét tilfælde).
- Det er ikke muligt at komme i kontakt med familien (ét tilfælde)

Til sammenligning var årsagerne for de 11 afgørelser i 2022 fordelt således:

- Kommunen er i tvivl om, hvorvidt der befinder sig et barn/ung på adressen (syv tilfælde)
- Forældremyndighedsindehaver nægter at samarbejde med kommunen om den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (to tilfælde).
- Forældremyndighedsindehaver nægter kommunen adgang til hjemmet som led i den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (fire tilfælde)
- Andet (seks tilfælde)

Metode

For at registrere afgørelser efter § 64, stk. 3 (med politiets bi-stand) og § 64, stk. 4, skal kommunerne benytte en registreringsløsning, som varetages af Ankestyrelsen. Helt konkret skal kommunerne registrere afgørelsen umiddelbart efter, at de har truffet og effektueret den.

Konstruktion af registreringsskema

Registreringsskemaet er udarbejdet af Ankestyrelsen og kvalitetssikret af Social- og Ældreministeriet. Inden registreringsskemaet blev taget endeligt i brug, blev det pilottestet af en række kommuner.

Skemaet er udformet med henblik på at gøre det let og hurtigt at udfylde, og der er derfor lagt vægt på primært at benytte prædefinerede, lukkede kategorier, hvor respondenterne skal foretage en afkrydsning eller vælge fra en liste.

Spørgeskemaet består dog også af et antal fritekstfelter. Hvis respondenterne eksempelvis svarer "andet" i et spørgsmål, skal vedkommende efterfølgende uddybe dette svar.

SurveyXact-løsningen

Kommunerne benytter SurveyXact til at registrere afgørelser efter de pågældende paragraffer. Det foregår elektronisk ved hjælp af et link til SurveyXact, som alle kommuner og kontaktpersoner for anbringelsesstatistikken har fået tilsendt i forbindelse med lovændringen ikrafttrædelse 1. juli 2020. Hertil har Ankestyrelsen kvartalvist udsendt reminder-mails til kommunerne om at registrere afgørelserne. Når en sagsbehandler trykker på linket, bliver vedkommende ført til et spørgeskema, som indeholder et antal spørgsmål alt efter hvilken paragraf, der skal registreres.

Personen, der registrerer, skal først indtaste seks grundoplysninger, som eksempelvis kontaktoplysninger, barnets cpr.nr, etc. Herefter skal der besvares 11 yderligere spørgsmål, hvis respondenterne vil registrere en § 64, stk. 3-afgørelse og tre ekstra spørgsmål, hvis det er en § 64, stk. 4-afgørelse, der skal registreres.

SurveyXact har en databehandleraftale med Ankestyrelsen og løsningen er derfor sikker i forhold til at håndtere personfølsomme oplysninger.

Reminder til kommuner

Kommunerne har ansvaret for løbende at registrere afgørelserne, men for at sikre en så høj registrering som muligt, er der løbende i 2023, samt i starten af januar 2024, blevet udsendt reminder-mails. Her er alle kommuner blevet mindet om at huske at registrere eventuelle afgørelser, der endnu ikke var blevet registreret.

I den forbindelse findes der også en informationsside på Ankestyrelsens hjemmeside, hvorfra kommunerne kan få information om registreringsforpligtigheden og få tilsendt et nyt link til indberetning, hvis der skulle være behov for det.

[Link til informationsside om registreringsforpligtigheden på ast.dk](#)

Databehandling og validering

I forbindelse med registreringerne i SurveyXact har der været et antal ikke-gennemførte besvarelser. Det vil sige registreringsskemaer, som er blevet åbnet, og hvor kun et mindre antal spørgsmål er blevet besvaret. I de tilfælde, hvor det har været muligt at identificere afsenderen på registreringen (hvor der er blevet indtastet en eller flere kontaktoplysninger), er der blevet fulgt skriftligt og/eller telefonisk op med den pågældende kommune. Rapporten indeholder udelukkende de validerede besvarelser. Det vil sige besvarelser der er fuldt ud besvarede.